

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації

Соколова Вікторія Вікторівна

**«Публічне управління системою технічного регулювання на
залізничному транспорті в Україні»,**

яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування
за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи

Здобувачка Соколова Вікторія Вікторівна виконала Індивідуальний план освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії в повному обсязі – 60 кредитів ECTS. Успішно склав іспити з наступних дисциплін: «Концептуальні засади розвитку публічного управління та адміністрування», «Публічна політика», «Управління суспільним розвитком», «Концептуальні засади сучасного наукового пізнання», «Етика та світоглядні засади наукової діяльності», «Методологічне забезпечення досліджень публічного управління та адміністрування», «Методологічне забезпечення освітньої діяльності», «Управління проектами», «Комунікативні аспекти діяльності дослідника», «Основи наукового мовлення», «Інформаційні технології у науковій діяльності», «Іноземна мова в професійній діяльності дослідника публічного управління та адміністрування», «Інформаційно-аналітична складова публічного управління», «Глобальне врядування і між рівневі відносини у публічному управлінні», «Демократія участі та комунікації в публічному управлінні та пройшов педагогічну практику».

У процесі навчання Соколова В.В. набула усіх необхідних компетентностей, теоретичних знань, умінь і навичок, визначених Стандартом вищої освіти третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Всі заплановані види робіт були виконані своєчасно. Здобувач плідно співпрацювала з науковим керівником, колективом кафедри та науковцями Навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна протягом усього терміну навчання в аспірантурі.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження

Сучасні виклики, пов'язані з повномасштабною війною, євроінтеграційними процесами та геополітичною нестабільністю, значно загострили проблеми технічного регулювання залізничного транспорту в Україні. Руйнування інфраструктури, зростання кіберзагроз і низький рівень гармонізації національних стандартів з європейськими (47% за даними Світового банку, 2024) ускладнюють забезпечення безпеки, інтероперабельності та стійкості залізничної системи. Ці фактори підкреслюють необхідність модернізації публічного управління системою технічного регулювання, що вимагає розробки нових теоретико-методологічних підходів і практичних механізмів, адаптованих до умов стратегічної невизначеності та обмежених ресурсів.

Як свідчить міжнародний досвід, ефективне управління технічним регулюванням залізничного транспорту, зокрема в країнах ЄС, базується на інтеграції адаптивних регуляторних механізмів, цифрових технологій і принципів стійкості. В Україні такі підходи залишаються недостатньо розвиненими, що обмежує потенціал інтеграції до європейського транспортного простору та забезпечення функціональної стабільності галузі в умовах війни. У цьому контексті дослідження Соколової В.В. пропонує нові рішення, такі як інтегрована модель управління з «дуальною стандартизацією» та стратегія цифрової трансформації, що враховують як вимоги європейських стандартів, так і безпекові виклики.

У цьому зв'язку, вибір теми дисертаційної роботи Соколової В.В. є обґрунтованим з огляду на її актуальність, наукову новизну, практичну значущість, інституційну підтримку та потенціал вирішення критичних проблем залізничної галузі. Актуальність підтверджується стратегічною роллю залізничного транспорту в умовах війни та євроінтеграції, наукова новизна — розробкою адаптивних механізмів і методологічних інструментів, практична значущість — можливістю використання результатів органами влади та АТ «Укрзалізниця», а інституційна підтримка — виконанням дослідження в межах наукових програм Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Робота виконувалась в межах фундаментальної теми науково-дослідної роботи «Організаційно-правовий механізм модернізації публічного управління відповідно до стандартів «Good Governance» (№ 0120U105739) (внесок здобувача: *підготовлено рекомендації до щорічних наукових кафедральних звітів щодо понятійного апарату та складових правового і організаційного механізму публічного управління транспортною інфраструктурою*) як позаштатного молодшого наукового співробітника; НДР за темою «Євроінтеграційний вектор розвитку та реалізація національних інтересів України» (0120U105649) (внесок здобувача: *підготовлено матеріал що щорічного звіту за темою «Становлення та розвиток системи технічного регулювання в ЄС»*) як позаштатного молодшого наукового співробітника, 2021 р.; НДР за темою ««Імплементация принципів *aquis communautaire* в діяльності органів публічної влади» (0116U007248) (внесок здобувача: *підготовлено матеріал що щорічного звіту за темою «Теоретичні та практичні аспекти імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС щодо технічного регулювання»*) як позаштатного молодшого наукового співробітника, (2020).

4. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів та їх новизна

Дисертація є самостійно виконаною науковою працею. Усі сформульовані в ній висновки, теоретичні положення та пропозиції ґрунтуються на особистих дослідженнях. У дисертації не використовувались ідеї співвиконавців науково-дослідної роботи.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Викладені у дисертаційній роботі наукові положення, висновки та рекомендації відповідають вимогам щодо такого виду наукових досліджень. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації підтверджується використанням автором фундаментальних положень теорії публічного управління та адміністрування, досліджень українських і зарубіжних учених, а також фактом опрацювання ним значного масиву теоретичних і статичних даних. Крім того, обґрунтованість отриманих

результатів підтверджується застосуваннями досить різноманітних методів дослідження, їх позитивною оцінкою в процесі апробації на науково-практичних конференціях, круглих столах, конгресах, а також публікаціями у наукових виданнях, у яких висвітлено основні результати дослідження.

6. Наукове, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні актуального науково-прикладного завдання з обґрунтування комплексних теоретико-методологічних положень та практичних рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління системою технічного регулювання на залізничному транспорті України в умовах євроінтеграційних процесів та безпекових викликів. Найбільш важливими науковими результатами, які відображують ступінь і зміст отриманої наукової новизни та виносяться на захист, є такі:

вперше

–(параграф 3.1) обґрунтовано інтегровану модель публічного управління системою технічного регулювання залізничного транспорту в умовах множинних ризиків та стратегічної невизначеності, яка поєднує інституційні, нормативні, технологічні, компетентнісні та фінансові елементи на основі принципу «стійкої інтероперабельності». Особливістю моделі є те, що вона передбачає запровадження п'яти адаптивних регуляторних механізмів із трьома режимами функціонування (звичайний, підвищеної готовності, кризовий), що дозволяють динамічно балансувати вимоги євроінтеграції та національної безпеки залежно від рівня загроз. Модель містить систему «дуальної стандартизації», яка передбачає структурування технічних регламентів на базову частину (гармонізовану з нормами ЄС) та адаптивну частину (що забезпечує резильєнтність (тобто стійкість)), а також інтегрований підхід до оцінювання ефективності технічного регулювання через систему індикаторів, що комплексно вимірюють параметри як європейської сумісності, так і стійкості залізничної інфраструктури в умовах безпекових викликів;

–(параграф 3.2) обґрунтовано адаптивний організаційний механізм гармонізації національної системи технічного регулювання залізничного транспорту з європейськими стандартами, який ґрунтується на принципі модульної структуризації технічних регламентів з виділенням базового

(незмінного) та адаптивних (змінних) компонентів, що функціонують у трьох режимах (стандартному, підвищеної готовності, кризовому) залежно від рівня безпекових загроз. Особливістю механізму є інституційне забезпечення через Національний центр резильєнтного технічного регулювання, що інтегрує функції безпеки та кризового управління, а також системна цифровізація регуляторних процесів з використанням технологій блокчейну, предиктивної аналітики та захищених комунікаційних мереж, що в сукупності забезпечує одночасну відповідність технічного регулювання європейським стандартам та його адаптивність до множинних ризиків воєнного та післявоєнного періоду;

удосконалено

–(параграф 1.2) типологію регуляторних механізмів системи технічного регулювання на залізничному транспорті, що, на відміну від існуючих класифікацій, які розглядають регуляторні механізми відокремлено, пропонує інтегровану матрицю їх систематизації за сімома взаємопов'язаними критеріями (характер регуляторного впливу, регуляторна логіка, інституційний рівень, функціональне призначення, форма закріплення, ступінь гнучкості та технологічна орієнтація). Це дозволяє здійснювати комплексний аналіз трансформаційного потенціалу регуляторних механізмів та їх адаптивності до безпекових і економічних викликів. Особливістю запропонованої типології є виявлення переходу від статичних до динамічних, від реактивних до проактивних механізмів регулювання, що формує методологічну основу для модернізації системи технічного регулювання залізничного транспорту України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Практична цінність цієї типології полягає в можливості цілеспрямованого відбору та комбінування різних типів регуляторних механізмів залежно від конкретних безпекових ситуацій та стратегічних пріоритетів галузі;

–(параграф 1.3) методологічний інструментарій оцінювання ефективності публічного управління системою технічного регулювання на залізничному транспорті через розробку інтегративної методологічної матриці, яка, на відміну від існуючих підходів, диференціює типи невизначеності (параметрична, структурна, радикальна, каскадна, екзогенна, трансформаційна), встановлює їх зв'язок із відповідними методологічними підходами (превентивний, адаптивний, трансформаційний, інтегрований, стійкісний, конвергентний), визначає специфічні критерії оцінки ефективності та систематизує управлінські інструменти для кожного типу невизначеності,

що забезпечує комплексну методологічну основу для адаптивного управління технічним регулюванням в умовах множинних кризових викликів;

–(параграф 2.2) Удосконалено методичний підхід до оцінювання інтеграційних та дезінтеграційних процесів і тенденцій (конвергентно-дивергентних процесів) у системі публічного управління технічним регулюванням залізничного транспорту в умовах військової агресії, який, на відміну від існуючих, передбачає аналіз інституційної трансформації на трьох рівнях управління (національному, регіональному та локальному) з використанням кількісних індикаторів динаміки змін за 2019-2023 роки та обґрунтуванням впливу спрощених регуляторних процедур воєнного стану на технічну безпеку та інтероперабельність залізничної інфраструктури.

дістало подальшого розвитку

–(параграф 1.2) концептуалізація інституційної архітектури системи технічного регулювання залізничного транспорту, що, на відміну від традиційних підходів, які зосереджуються переважно на формальних регуляторних структурах, інтегрує дев'ять взаємопов'язаних елементів (візію, принципи, мету, теоретичний базис, структурну конфігурацію, функціональні механізми, суб'єктно-об'єктну композицію, інституційну спроможність та режим функціонування). Ця концептуалізація поглиблює теоретичне розуміння системи технічного регулювання як складного багаторівневого феномену, що функціонує в умовах геополітичної нестабільності та множинних безпекових викликів і, як наслідок, такий підхід посилює теоретико-методологічне підґрунтя для проектування адаптивної системи технічного регулювання, здатної забезпечувати безпеку та інтероперабельність залізничного транспорту в умовах підвищених безпекових ризиків та стратегічної невизначеності;

–(параграф 3.3) концепція цифрової трансформації публічного управління в умовах кризових викликів та євроінтеграційних процесів, яка, на відміну від існуючих підходів, базується на принципах прагматичної поетапності, використання наявних цифрових систем та безпекового пріоритету. У параграфі 3.3 аргументовано, що для сектору технічного регулювання залізничного транспорту доцільно застосовувати триетапну імплементаційну стратегію (швидкі перемоги, системна цифрова модернізація, безпекова інтероперабельність) з чітко визначеними індикаторами ефективності для кожного етапу. Такий підхід дозволяє подолати обмеження традиційних моделей цифрової трансформації, які

вимагають значних ресурсів та тривалого періоду впровадження, що особливо критично в умовах воєнного стану. Запропоновані організаційний, технологічний та фінансовий механізми реалізації стратегії забезпечують її адаптивність до змін безпекової ситуації та ресурсну ефективність, що робить концепцію безпосередньо застосовною для практичного впровадження в діяльність органів публічного управління.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання отриманих науково-практичних ідей, положень і висновків у діяльності органів публічної влади при вдосконаленні процесу публічного управління розвитком соціальних кластерів України.

Окремі положення та висновки дисертаційного дослідження знайшли своє практичне застосування. Сформульовані в дисертації положення, висновки та рекомендації мають практичне значення й адресну спрямованість, що підтверджують відповідні довідки про впровадження результатів дослідження.

Вони, зокрема, використані в роботі: ДП «Укрзалізстандарт» у підготовці консультаційних матеріалів для органів державного управління транспортної сфери, що сприятиме у подальшому формуванню більш стійкої, інтегрованої системи технічного регулювання відповідно до європейських норм і стандартів (довідка № 04/22-від 16.04.2025 р.); Національним органом стандартизації ДП «УкрНДНЦ» у підготовці аналітичних матеріалів підприємства для обґрунтування необхідності цільового бюджетного фінансування галузі у межах післявоєнного відновлення (довідка № 2.1-10/2.1-518 від 10.04.2025 р.);

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором

Публікації Соколової В.В. відповідають п. 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44.

Основні положення дисертації викладено в 11 наукових публікаціях, з них 4 статей у наукових фахових виданнях України; 7 тез доповідей у матеріалах конференцій та круглому столі.

Публікації у наукових фахових виданнях України

1. Мирна Н.В., Соколова В.В. Особливості адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері технічного регулювання // Наукові перспективи. 2025. № 2 (56). С. 452–471.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2\(56\)-567-575](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2(56)-567-575).

2. Соколова В. В. Трансформація системи технічного регулювання в Європейському Союзі. Актуальні проблеми державного управління. 2024. № 2 (65). С. 405–422. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2024-2-21>. URL: <https://periodicals.karazin.ua/apdu/article/view/25295/22696>

3. Соколова В. В. Інтегрована модель публічного управління технічним регулюванням залізничного транспорту України в умовах стратегічної невизначеності. Публічне управління і адміністрування в Україні № 44, 2024 (протокол № 12 від 30.12.2024 року). С. 244–250. DOI: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.44.41>. URL: https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2024/44-2024/44_2024.pdf

4. Соколова В. В. Стратегія цифрової трансформації публічного управління системою технічного регулювання залізничного транспорту України. Публічне управління і адміністрування № 45, 2025 С. 185-193.

DOI: <https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2025.45.32>

URL: <https://pag-journal.iei.od.ua/archives/2025/45-2025/34.pdf>

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

5. Соколова В. В., Мирна Н. В. Запровадження «промислового безвізу» в контексті укладання угоди про оцінку відповідності та прийнятності промислових товарів. Якість, стандартизація та метрологічне забезпечення: [матеріали II міжнародної науково-практичної конференції, Харків - 14-15 березня 2023 року] / за заг. ред. д.т.н., проф. Р. М. Тріща, к.т.н., доц. Г. С. Грінченко. Українська інженерно-педагогічна академія. Харків: УІПА, 2023. - С. 61.

6. Соколова В.В. Європейський досвід визначення і протидії гібридним загрозам / Мирна Н.В., Соколова В.В. Матеріали Публічне управління XXI століття: в умовах гібридних загроз : зб. наук. матер. XXII Міжнар. наук. конгресу. Харків : ННІ “Інститут державного управління” Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, 2022. – 304 с.. Харків, 2022. С. 71-74. URL: <https://surl.li/wvqqar>

7. Соколова В.В. Становлення та розвиток системи технічного

регулювання в ЄС. Євроінтеграційний вектор розвитку та реалізація національних інтересів України : монографія / [Д. В. Карамішев, Н. В. Мирна, Л. Ю. Величко та ін.] ; за заг. ред. д.держ.упр., проф. Д. В. Карамішева. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2021. – 204 с.

8. Мирна Н. В., Соколова В. В. Сучасний стан виконання Угоди про асоціацію у сфері технічного регулювання. Публічне управління XXI століття : портал можливостей : тези XX Міжнародного наукового конгресу, 23 квітня 2020 р. Харків : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2020. (doi: 10.34213/mnkongr.2020).

9. Мирна Н. В., Соколова В. В. Технічне регулювання як механізм публічного управління. Публічне управління XXI століття: синтез науки та практики : зб. тез XIX Міжнар. наук. конгресу, 19 квітня 2019 р. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2019. – С. 474-477.

10. Мирна Н. В., Соколова В. В. Міжнародна технічна допомога ЄС як інструмент модернізації транспортного сектору України. Публічне управління XXI століття: світові практики та національні перспективи : зб. тез XVIII Міжнар. наук. конгресу, 26 квітня 2018 р. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2018. – С. 504-507.

11. Соколова В.В. Організаційно-правове забезпечення реалізації проектів міжнародної технічної допомоги ЄС у сфері транспорту / Н. В. Мирна, В.В. Соколова // Державне будівництво. – [Електронне видання]. – 2017. – № 2. – Режим доступу до журн. : [http:// www.kbuara.kharkov.ua](http://www.kbuara.kharkov.ua)

Наукові праці, які додатково відображають результати дисертації

8. Дотримання академічної доброчесності

На підставі вивчення тексту дисертації, наукових праць здобувача, Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній Інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що робота виконана самостійно, текст дисертації не містить текстових запозичень, а дисертаційне дослідження відповідає вимогам академічної доброчесності.

9. Апробація матеріалів дисертації

Результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, форумах, конгресах. Зокрема, апробація проходила на: Міжнародно науково-практичній інтернет-

конференції «Розвиток партнерства Україна – ЄС у сфері державного управління» 26 листопада 2020 року в рамках Секції 1 «Державне управління в Україні: досвід ЄС». Окремі положення дослідження були оприлюднені у формі виступу за темою «Становлення та розвиток системи технічного регулювання в ЄС» м. Харків, 2020 р.; круглому столі на тему «Сучасний стан і перспективи європейської та євроатлантичної інтеграції України», 10 червня 2021 року на кафедрі права та європейської інтеграції ХАрРІ НАДУ. Окремі положення дослідження оприлюднені у формі виступу за темою «Сучасний стан розвитку системи технічного регулювання в ЄС: досвід для України» м. Харків, 2021 р.); Результати дисертаційного дослідження було оприлюднено у формі виступу на теоретичному семінарі та підготовленого дослідницького проекту в рамках міжнародного стажування в Університеті адміністративних наук Німеччини м. Шпаєр для майбутніх державних службовців уряду та державних адміністрацій України. (2022-2023 м.Шпаєр, Німеччина)

10. Оцінка структури, мови та стилю дисертації

Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступно для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

11. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Соколової В.В. «Публічне управління системою технічного регулювання на залізничному транспорті в Україні» повністю відповідає галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування та відповідає паспорту спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування. Здобувачка повністю виконала освітню та наукову складову третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

12. Результати обговорення та проведення презентації.

Рекомендація дисертації до захисту

Здобувач представив основні результати дисертаційної роботи на розширеному засіданні кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна щодо попередньої експертизи дисертації (витяг з протоколу № 14 розширеного засідання кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції від 02.04.2025 року) у формі презентації та наукової дискусії після її завершення.

У рамках цього розширеного засідання було ухвалено одноголосно рекомендувати дисертаційну роботу Соколової В.В. «Публічне управління системою технічного регулювання на залізничному транспорті в Україні» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Головуючий на розширеному засіданні кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

 Лариса ВЕЛИЧКО